

udvælger de eligerede Borgere, idet man kun derved har Sikkerhed for, at de mest satte og ansete Folk blive valgte. Men den enevældige Regering gik, trods de advarende Røster, dette Skridt fremad, og Købstæderne forgik saamænd ikke. Jeg erindrer om, hvorledes Enevælden 40 Aar efter gik et nyt og meget betydningsfuldt Skridt frem ad samme Vej ved Anordningen af 1837, hvis Hovedøjemed var — som det udtales i Indledningen — at give Borgerne Lejlighed til ved selvvalgte Repræsentanter at *styre* deres økonomiske Anliggender. Saa langt gik man under Enevælden. Siden fulgte Loven af 31. Marts 1860 om Udvidelse af Valgretten til de i 1837 etablerede Borgerrepræsentationer, hvor den almindelige Valgret første Gang indførtes og fik sin Plads i den kommunale Styrelse. Og endelig det næste Skridt, Købstadkommunalloven af 1868. Saaledes er fulgt Skridt paa Skridt, altid fremad, og alt eftersom Folket var naaet fremad i Udvikling. Det blev nævnt i Gaar af det ærede 1ste Medlem for 7. Kreds (Madsen-Mygdal), at da man behandlede den sidstnævnte Lov, pegede allerede den Indenrigsminister, der havde med Sagen at gøre, det ærede nuværende 11te kongevalgte Medlem, paa, at der laa naturligvis en videre Vej foran os. Han anbefalede at blive staaende ved det, der nu var Udsigt til at faa gennemført, og holde andre Ønsker tilbage, og han mindede om, at derved var jo intet opgivet for Fremtiden. „Det er i mine Tanker givet“, udtalte det ærede Medlem, „at dette Lovudkast lige saa lidt som Lovene af 1857 om Styrelsen af Københavns Anliggender er den endelige Afslutning paa Lovarbejdet om Kommunernes Selvstændighed“. — Og ganske paa samme Vis er det med Landkommunerne. I 1841 indførtes Sogneforstanderskaberne. I 1852 ophævedes Lensbesidderes og andre store Godsejeres selvskrevne Sæde i disse. I 1855 indførtes almindelig Valgret for en Part af Sogneraadet, og endelig kom Landkommunalloven 1867. Stadig ny Skridt fremad.

Det er derfor ikke, som det i Gaar udtaltes af det ærede 10de kongevalgte Medlem (Hage) en farlig Teori at sige, at Folket er vokset fra en Institution, nu bør denne derfor udvikles og udvides. Nej, det er tværtimod en Teori, hvis Rigtighed har været erkendt saavel af Enevælden som i det halve Aarhundrede, hvori vi have levet under en fri Forfatning. Det er netop lige modsat en farlig Teori ikke

at anerkende, at et Folk kan være vokset fra en bestaaende Institution, saaledes at denne nu bør ændres. Det ærede 10de kongevalgte Medlem tilføjede, at gik man ind paa den Teori, at et Folk kunde vokse fra en Institution, saa maatte man altsaa om en Del Aar igen optage en Forhandling om ny Forandring, og hvor skulde man saa høre op? Men det er jo ikke vor Sag at fastsætte, hvor og naar der skal høres op. Ingen enevældig Konge, ingen konstitutionel Konge og ingen Rigsdag kan sige: hermed er denne Sag endelig og afgørende ordnet for Tid og Evighed. Nej, man maa gaa det næste Skridt, naar man føler, at Forholdene kræve det, eller rettere, bedst gaar man det, lykkeligst for Samfundet gaar man det, *før* det kræves saa højlydt, saa kraftigt, at man finder det betænkeligt at overhøre det. Saa gaar man det Skridt, man finder ret og betimeligt, og kommende Slægter faa at afgøre, naar og hvorledes det næste Skridt skal tages.

Noget overflødig stærkt, forekommer det mig, accentuerede det ærede 10de kongevalgte Medlem, at Landstinget havde Ret til at overveje ethvert Forslag, som ligger paa dets Bord. Ingen har jo tænkt paa ikke at ville anerkende denne Ret. Naar Forslaget om den kommunale Valgordning nu ligger paa Tingets Bord, siges jo netop derved til Tinget: overvej denne Sag, overvej, om Tiden nu ikke er kommen til atter at tage et Skridt fremad, efter at vi nu for Landkommunernes Vedkommende have staaet i snart 50 Aar paa en Ordning, som ingen, da denne Ordning blev vedtagen — det fremgaar tilstrækkelig tydeligt af Forhandlingerne — den Gang tænkte sig Muligheden af skulde bestaa fremad i Tiden i et halvt Aarhundrede. Det er det høje Tings Sag at overveje dette Forslag, og det er Regeringens Forventning, at Tinget optager denne Sag til Forhandling; dens Forventning, at der om den kommunale Valgretsreform vil kunne føres en frugtbringende Forhandling, ganske, som der er ført, og med et lykkeligt Resultat om den sikkert mindst lige saa dybt indgribende Skattereform, og som der for Tiden føres om en anden indgribende Reform, en Reform af vort Retsvæsen. Det andet Hovedargument var dette, at den Ordning, vi nu have, paakræves af Retfærdigheden, er fremfor alt en retfærdig Ordning. Tanken med den privilegerede Valgret er jo den, at en vis Part af Vælgerne har særlige Interesser, som samle denne Part til en særlig Kreds for sig